

Beslutningsforslag nr. B 97. Fremsat den 8. april 1983 af Marianne Bentsen-Pedersen (SF), Holger K. Nielsen (SF), Riishøj (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om betalt frihed til uddannelse i arbejdstiden

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte forslag om betalt frihed til uddannelse i arbejdstiden efter følgende retningslinjer:

1) Alle beskæftigede med alene 7 års skolegang og alle arbejdsløse har ret til 120 timers uddannelse om året.

Der oprettes en uddannelsesfond. Både private og offentlige arbejdsgivere indbetaler løbende bidrag til dækning af lærerløn m.m. Inden 1990 udvides denne ret til at omfatte alle beskæftigede og arbejdsløse.

2) Med Landsorganisationen i Danmark og fagforbundene som formidlende led kan klubberne, fællesklubberne og fagforeningerne tilrettelægge uddannelses tilbud finansieret af uddannelsesfonden.

3) Under ovennævnte former for uddannelse oppebæres løn/dagpenge. Arbejdsgiverne betaler udgifterne til løn, mens staten be-

taler dagpenge.

4) Fra 1990 åbnes mulighed for, at beskæftigede med mindre end 12 års skolegang kan modtage kompetencegivende undervisning i ét, to eller flere år i sammenhæng.

Undervisningen tilrettelægges og betales af det offentlige, der også betaler løn/dagpenge for dem, der er under uddannelse.

Også her gives tilbuddet til de kortest uddannede først.

Alle arbejdsløse over 25 år har også disse muligheder.

5) Deltagerne kan frit vælge mellem uddannelses tilbuddene.

6) Efter endt uddannelse har man ret til at vende tilbage til sin tidligere stilling.

7) Klubberne og fællesklubberne har ret til sammen med fagforeningerne at foretage op-søgende arbejde.

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

1) Uddannelse – og dermed viden – giver større indsigt i de sammenhænge, som den enkelte er involveret i. Viden giver grundlag for hurtigt at skaffe sig yderligere indsigt samt for at tage stilling og for at handle.

Dette forslag sigter på, at voksne lønarbejdere og arbejdsløse skal have mulighed for at tilegne sig viden, og på, at deltagerne i vid udstrækning selv kan bestemme indholdet i uddannelserne. Herefter er det op til deltagerne selv at skaffe sig netop den viden, de ønsker. Indtil nu har beskæftigede næsten kun kunnet følge undervisning i fritiden og uden løn. Det nye i dette forslag er, at nu kan beskæftigede følge undervisning i arbejdstiden og med løn.

2) Det må skønnes, at der i dag er omkring 800.000 lønarbejdere, som kun har 7 års skolegang, og omkring 1.500.000, som har under 12 års kompetencegivende uddannelse.

En undersøgelse foretaget af socialforskningsinstituttet af »Voksenuddannelse« viser, at mange lønarbejdere har et ønske om både at få styrket en række kvalifikationer, der knytter sig til arbejdet, og om undervisning i samfundsforhold og øget medbestemmelse. Der er næppe tvivl om, at ønskerne om uddannelse blandt de beskæftigede vil blive forstærket, når en forudsætning for deltagelse er, at lønnen kan bevares. Den forudsætning var ikke med i undersøgelsen.

Deltagelse i uddannelse efter dette forslag må ikke afskære folk fra at deltage i fagbevægelsens interne uddannelsessystem (FIU).

3) Der er i dag over 300.000 arbejdsløse. Forslaget har en betydelig beskæftigelseseffekt, som skønnes at ligge på omkring 100.000 inklusive nyansatte lærere.

En så omfattende ordning kan naturligvis ikke starte med et slag. Det foreslås, at den bygges op over en årrække, så der i 1983 bliver 20.000 under uddannelse og i 1984 40.000. Beskæftigelsesforbedringen forventes at være det halve af disse tal. De med dårligst uddannelsesbaggrund og størst

anciennitet i fagforeningen skal først have tilbudt uddannelse.

Beskæftigelsen forventes altså at blive forbedret med 10.000 i 1983 og 20.000 i 1984.

Forslaget sigter også på at give arbejdsløse bedre uddannelsesmuligheder uden dog at fastholde nogen i arbejdsløshed. Men indtil nu er der hverken gennemført et systemskifte eller tilrettelagt en økonomisk politik på lønarbejdernes betingelser, som afskaffer arbejdsløsheden. Derfor må arbejdsløse have mulighed for at foretage sig noget aktivt og meningsfuldt sammen med andre mennesker fremfor at blive bundet til isolation.

Her og nu gælder det om at bekæmpe arbejdsløsheden og dens dårlige sider. Derfor vil ret til uddannelse i arbejdstiden med bevarelse af løn og udvidede muligheder for, at arbejdsløse med bevarelse af dagpenge også kan tage uddannelse, mindske trykket fra arbejdsløsheden. Samtidig får arbejderklassen muligheder for at dygtiggøre sig.

4) Konvention nr. 140 og henstilling nr. 148 om betalt frihed til uddannelse fra ILO (Den internationale Arbejdsorganisation) har både Landsorganisationen i Danmark og Dansk Arbejdsgiverforening stemt for ved vedtagelsen den 24. juni 1974. Konventionen taler bl.a. om, at der skal ydes »betalt frihed til uddannelse med henblik på: a) oplæring på ethvert niveau, b) almen, social eller samfundsrettet uddannelse, c) uddannelse i fagforeningsvirksomhed«. Det foreliggende forslag kan således ses som en dansk udfyldning af ILO-konventionen nr. 140 fra 1974.

5) For at forslaget kan udnyttes i fuldt omfang, også af svage grupper, især kvinderne, må der ude over det ganske land sikres gratis børnepasningsmuligheder, så ingen af den grund forhindres i at blive uddannet.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

1) For at lave en gratis indkøring af den betalte frihed til uddannelse har forslagsstillerne valgt at give muligheden til en årgang ad gangen. Der starter med alle, der har syv års skolegang. Derefter

kommer alle med otte års skolegang med. Året efter ni år osv.

Inden 1990 skulle alle så komme med i ordningen.

2) Da forslagsstillerne mener, det er vigtigt, at forbrugerne, altså de, der skal i uddannelse, har væsentlig indflydelse på undervisningens indhold, mener forslagsstillerne, det må være fagbevægelsen, der tilrettelægger undervisningen. Der skal naturligvis på det enkelte hold være en høj grad af deltagerstyring.

3) For at der skal være tale om et reelt tilbud til alle er det nødvendigt, at der ikke er økonomiske konsekvenser forbundet med at deltage i undervisningen.

4) Når alle er kommet med i »120 timers ordningen«, er det på tide at give den del af befolkningen, der har brugt uddannelsessystemet mindst, en mulighed for at indhente dette. Derfor skal alle med under tolv års skolegang have mulighed for at

gå ud af produktionen ét, to eller flere år i træk for at få suppleret op til de tolv år.

Når der er sat en aldergrænse på 25 år for arbejdsløse, er det, for at forslaget ikke skal blive et forslag til skjult uddannelsesløb.

Uddannelsesstøtten har SF taget op i et andet forslag.

5) Da motivationen er meget vigtig, og da mulighederne skal være mangfoldige, er det vigtigt, at der udbydes en bred vifte af tilbud, og at det er op til deltagerne at vælge ud fra behov og interesse.

6) Det at gå på uddannelse skal være en helt naturlig ting og skal ikke være forbundet med ulemper for deltagerne. Derfor må man sikre, at man kan komme tilbage til det arbejde, man forlod.

7) Da alle ikke fra starten vil være særlig motiverede, og da det kan være svært at overskue mulighederne, må der foretages opsøgende arbejde på arbejdspladserne, så alle bliver orienterede om rettighederne og mulighederne.